

Aan de gemeenteraad

datum	26-10-2021
behandeld door	J.M. Prins
ons kenmerk	2021-0145542
doorkiesnummer	14078
Onderwerp	Beantwoording motie 'Niet bezuinigen op groenonderhoud'

Geachte mevrouw, meneer,

Bij de vaststelling van de kaderbrief is de motie 'Niet bezuinigen op kwaliteit groenonderhoud' aangenomen. In deze brief geven wij uitleg welke mogelijkheden wij hebben onderzocht om ruimte te creëren, à € 106.000,-, in de meerjarenbegroting.

Geen eenvoudige opgave

In aanloop naar de kadernota 2022 zijn alle organisatieonderdelen al uitgebreid doorgelicht. Het vinden van mogelijkheden om op korte termijn middelen vrij te spelen binnen de budgetten van beheer en onderhoud openbare ruimte bleek dan ook niet eenvoudig.

In deze brief gaan wij in op een aantal duurzame investeringsvoorstellen die bij elkaar kunnen leiden tot een bezuiniging van circa € 21.500,- per jaar en enkele mogelijkheden voor een aanvullende besparing van circa € 13.500,- die wij nog verder gaan onderzoeken.

Onze verkenning

Bij mogelijke duurzame investeringen in de openbare ruimte moeten wij rekening houden met het volgende:

Het reduceren van CO₂ uitstoot is een belangrijk doel van verduurzamingsoperaties. Dat wordt onder andere bereikt door minder energie te verbruiken en door energie uit hernieuwbare bronnen te gebruiken.

Naast energie besparen en duurzaam opwekken is het ook zeer belangrijk om duurzaam te investeren in materiaal en materieel met een lange levensduur en bij voorkeur met gebruikmaking van herbruikbare en hergebruikte materialen. Het is cruciaal om ook de gehele (technische) levensduur van producten zo goed en efficiënt mogelijk te benutten.

Bij duurzame investeringen in de openbare ruimte moet niet alleen geacteerd worden op energie besparen (met bijbehorende kostenbesparing), maar moet ook zo verstandig mogelijk worden omgegaan met het benutten van de levensduur van het materieel dat wij al hebben. De impact die je maakt ten aanzien van beperken van de CO₂ uitstoot is namelijk groter wanneer je zo lang mogelijk doet met je spullen, dan de impact die je maakt bij (te) snel nieuwe spullen aanschaffen die iets energie zuiniger zijn.

Reikwijdte verkenning

Binnen het domein van beheer openbare ruimte hebben wij de volgende onderdelen verkend ten behoeve van het genereren van financiële ruimte in de begroting:

1. Verhard oppervlak vervangen door onderhoudsvriendelijk groen

Onderhoudsvriendelijk groen is iets goedkoper in onderhoud dan verharding. Per m² scheelt dit zo'n € 1,25. Bij ieder reconstructieproject in Papendrecht is het vanuit de noodzaak om de openbare ruimte klimaatadaptief in te richten, al een belangrijke doelstelling om de hoeveelheid verharding in het

projectgebied te minimaliseren. Klimaatadaptief inrichten vraagt echter ook om het toepassen van technieken die niet per definitie goedkoper zijn in onderhoud dan verharding. Ook vinden we het in Papendrecht van belang om de biodiversiteit waar mogelijk te verbeteren. Onderhoud van biodivers groen is niet altijd goedkoper dan onderhoudsvriendelijk groen. En ook de mate waarin het groen efficiënt te onderhouden is speelt een doorslaggevende rol bij de prijs voor het onderhoud.

Daarnaast is het natuurlijk mogelijk om buiten de reconstructieprojecten om te zoeken naar mogelijkheden voor het verminderen van verharding. Als we – als rekenvoorbeeld - binnen de gemeente bijvoorbeeld 50.000 m² overbodige verharding zouden weten te lokaliseren, zou dat € 62.500,- opleveren. Dat zouden dus ruim 7 voetbalvelden aan overbodige verharding zijn. Dit lijkt niet realistisch. Het is wel mogelijk een onderzoek te laten uitvoeren naar plekken in Papendrecht waar overbodige verharding ligt. Hiervoor zou een analyse moeten plaatsvinden van het gehele gemeentelijke areaal. Op basis van de uitkomsten hiervan, kan bepaald worden of er een efficiencywinst te behalen is en waarover we dan spreken. Dit onderzoek kan in 2022 plaatsvinden, mits daar financiële ruimte voor is.

2. Openbare verlichting verduurzamen

Ten behoeve van het opstellen van de routekaart CO₂ neutrale gemeente is onderzocht op welke manier wij als gemeente nog een verduurzamingsslag kunnen maken op de openbare verlichting (OVL) naast de al geplande vervanging vanuit het meerjarenplan openbare verlichting.

Uit onderzoek blijkt dat er twee kansrijke ingrepen bijdragen aan extra energie besparing:

- A. Dimmen van armaturen met LED verlichting. Deze ingreep is zonder extra kosten te realiseren. Het betekent dat de straatverlichting 's nachts minder fel zal branden.
- B. Retrofit toepassen. Dit betekent halogeenlampen vervangen voor LED lampen in armaturen die de komende jaren nog niet vernieuwd worden. Hierbij is uitgebreid onderzocht hoe de restlevensduur van armaturen het best kan aansluiten bij de levensduur van de LED lampen die zullen worden toegepast.

Deze twee oplossingen toepassen leidt er bovendien toe, dat de gemeente kan voldoen aan de ambities van het SER energieakkoord (waar we ons bij aangesloten hebben) ten aanzien van energiebesparen op openbare verlichting. Met het huidige renovatieplan tot 2028 voldoen wij daar namelijk nog niet aan.

Met deze twee maatregelen besparen we zo'n 200 MWh extra aan elektriciteit in 2030. (van 745 MWh in 2030 met huidige plannen naar 528 MWh met toepassen retrofitten en dimmen).

Deze twee oplossingen leveren gezamenlijk op termijn (vanaf ca 2025) een energiebesparing op van circa € 17.500,- per jaar.

Een derde oplossing – het versneld vervangen van armaturen met halogeenverlichting voor armaturen met LED verlichting – is ook onderzocht. De investering die naar voren wordt gehaald is echter significant (1,3 mln.) en de afschrijving op armaturen aanzienlijk (kapitaalvernietiging van 27.000 armatuurjaren). In Papendrecht is het merendeel van de OVL al voorzien van recente technologie, waardoor de kosten voor onderhoud al op een relatief laag niveau liggen. De extra energiebesparingsmogelijkheden blijven in deze variant dan ook beperkt tot zo'n € 10.000,- per jaar. Deze laatstgenoemde ingreep beschouwen wij niet als duurzaam en wordt daarom verder niet meegenomen.

3. Wagenpark verduurzamen

In het kader van een plan om als gemeentelijke organisatie CO₂ neutraal te worden richting 2030, wordt ook gewerkt aan een strategie om het wagenpark – stapsgewijs – te verduurzamen. Deze strategie wordt binnen enkele maanden afgerond zodat wij in 2022 gesteld staan voor het gefaseerd vervangen van voertuigen bij aflopende leasecontracten. In de kadernota 2022 is voor dit onderdeel in de begroting al een taakstellende heroverweging opgenomen, welke uitgangspunt is voor de strategie. Op voorhand kan niet worden overzien of er aanvullend nog meer financiële ruimte kan ontstaan.

Deze ruimte zou kunnen ontstaan bij eenmalige investeringen van de gemeenteraad in bijvoorbeeld elektrische voertuigen. De vraag is echter of aanschaf van eigen voertuigen in een snel veranderende markt de beste investering is (ten opzichte van bijvoorbeeld lease). De strategie gaat op deze vragen een antwoord geven.

4. Vervangen elementenverharding fietspaden door asfalt

De mogelijkheid is bekeken om met een eenmalige investering op fietspaden de elementenverharding te vervangen door asfalt. Echter, blijkt na de onderzoek het onderhoud van asfalt duurder dan het onderhoud van elementenverharding.

5. Onderhoudsgevoelige elementen in de buitenruimte vervangen/ verwijderen

In de openbare ruimte hebben wij in de gemeente enkele elementen die zeer storingsgevoelig, en daarmee dus ook heel onderhoudsgevoelig zijn, zoals: de signaleringspaaltjes van de dynamische verlichting op de Kluifrotonde; de pollers in het centrum en de roltrap naar de Lidl. Bij elkaar gaat het dan om ca. € 17.500,- per jaar aan onderhouds- en energiekosten.

A. Kluifrotonde

Op de kluifrotonde zit dynamische verlichting die aangestuurd wordt door middel van detectiepoortjes. Deze vorm van detecteren is gevoelig voor aanrijdingen. Jaarlijks wordt er circa € 4.000,- verspijkerd aan onderhouds- en reparatiewerkzaamheden.

Een alternatieve methode voor dynamische verlichting is om deze installatie aan te passen naar detectie vanaf lichtmasten (met camera's). De investering is circa € 40.000,-.

De jaarlijkse besparing vanuit onderhoud is € 4000,- .

B. Pollers centrum

De pollers in het centrum zijn storingsgevoelig. De gemeente heeft een onderhoudscontract met een aannemer ter waarde van € 6000,- per jaar.

In Dordrecht zijn alle pollers in het centrum verwijderd en vervangen door camera's. Mogelijk is dit voor Papendrecht ook een goed alternatief. Dit kunnen we verder onderzoeken.

C. Roltrap naar Lidl vervangen door vaste trap

Vanaf de Brederode laan is er een doorsteek naar de Lidl en in die doorsteek zit een roltrap. Deze roltrap wordt weinig gebruikt. De kosten voor onderhoud en elektriciteitsverbruik per jaar zijn echter significant. Het is een mogelijkheid om deze trap te vervangen door een vaste trap.

Dit bespaart jaarlijks zo'n € 7.500,-.

Kanttekening is dat deze roltrap op verzoek van de winkeliers is geïnstalleerd (vooral voor de Lidl) en de ondernemers mogelijk niet content zullen zijn met deze transformatie.

Ook hebben we in 2018 en 2020 grootschalige vervangingswerkzaamheden uitgevoerd. De hoofdonderdelen van de roltrap zijn toen conform het meerjaren onderhoudsplan vervangen. Maar, deze optie kan nader verkend worden.

Concluderend

De stand van zaken van duurzame investeringsvoorstellen nu:

Maatregel	Investering	Besparing
LED verlichting aanbrengen in bestaande armaturen openbare verlichting (met een restlevensduur die zo goed mogelijk overeenkomst met levensduur LED lamp)	Ca. 230.000,-	ca. 17.500,-/ jaar
Dynamische verlichting Kluifrotonde niet meer met onderhoudsgevoelige detectiepoortjes, maar systeem met camera's	Ca. 40.000,-	Ca. 4.000,-/ jaar
Totaal	Ca. 270.000,-	21.500,- / jaar
<i>Te onderzoeken: Is er sprake van 'overbodige' verharding en is efficiencywinst te behalen door transformatie naar 'eenvoudig groen'</i>	<i>n.n.b.</i>	<i>n.n.b.</i>
<i>Te onderzoeken: Roltrap naar Lidl vervangen door vaste trap</i>	<i>n.n.b.</i>	<i>Ca. 7,500,-/ jaar aan onderhoud en elektriciteit</i>
<i>Te onderzoeken: Pollers centrum verwijderen</i>	<i>n.n.b.</i>	<i>Ca. 6.000,- / jaar aan onderhoud</i>

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Papendrecht,
de secretaris,

J.M. Ansems, MSc

de waarnemend burgemeester,

mr. drs. A.M.M. Jetten